

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

Anul IV (XXV) Nr. 147 (1233)

Simbătă 7 septembrie 1974

8 pagini — 1 leu

„Programul dă o orientare generală științifică, marxist-leninistă, pentru întreaga activitate pe plan național și internațional a partidului și poporului nostru. El stabilește linia generală de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare pe calea comunismului în România, de participare activă a țării noastre la viața internațională, la lupta pentru transformarea pe baze noi a omenirii, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei lumi a păcii și colaborării între toate popoarele“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Priorități la deschiderea noului an școlar

TRAIAN POP
adjunct al ministrului educației și învățământului

Noul an școlar se deschide sub semnul întimpinării celui de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, eveniment de însemnătate istorică pentru dezvoltarea continuă a societății românești, a tuturor domeniilor și sectoarelor de activitate. Studiul documentelor publicate în perioada premergătoare Congresului și participarea activă la dezbaterile acestora, constituie o sarcină de cea mai mare importanță pentru toate cadrele didactice și pentru întreaga activitate școlară.

Constatările cadrelor didactice se desfășoară, în aceste zile, în condițiile dezbaterii și clarificării sarcinilor ce revin fiecărui cadru didactic și ale asigurării tuturor măsurilor menite să contribuie la buna desfășurare — din prima zi de cursuri — a activității didactice.

În cadrul consfăturilor este necesar să se analizeze cu exigență și cu înalt spirit de responsabilitate, nivelul realizării în anul școlar 1973—1974, a sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973, și a indicațiilor date personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu și să se obțină o imagine clară asupra a ceea ce urmează să fie valorificat și a recuperărilor ce se impun.

Pentru noul an școlar, au fost elaborate noi programe și manuale pentru unele obiecte de învățământ și un nou proiect de programă pentru activitățile instructiv-educative din grădiniță. Este necesar să se facă, în cadrul consfăturilor, discuții referitoare la conținutul acestora și al modalităților de aplicare, un larg schimb de păreri privind planificarea materiei de învățământ.

Recomand cu căldură cadrelor didactice cu îndelungată experiență la catedră să îndrume îndeaproape tinerii absolvenți repartizați în învățământ și să-l ajute ca, din primele lor săptămâni de activitate, să se integreze în munca și viața colectivelor didactice, în efortul colectiv al educatorilor.

În prag de nou an școlar, dorim să relevăm cîteva din sarcinile prioritare în domeniul învățământului.

Principala atenție, în activitatea grădinițelor, trebuie să constea în cuprinderea unui număr sporit de copii de 3-6 ani și în încheierea acțiunii de școlarizare a copiilor de 5 ani. Sub aspectul activităților educative, eforturile trebuie îndreptate în direcția pregătirii preșcolarilor pentru clasa I a școlii primare și a întăririi caracterului formativ al activităților instructiv-educative. Ținând seama de vîrsta preșcolarilor, educatoarele sînt chemate să găsească cele mai potrivite căi și conținuturi pentru intensificarea educației patriotice și politice a copiilor. În domeniul învățământului primar și gimnazial, sarcina fundamentală este să se asigure reușita la învățătură a tuturor elevilor, astfel ca nici un elev să nu rămînă în afara școlii. În perioada 1974—1980 se va realiza generalizarea și perfecționarea primei trepte a liceului, urmînd ca, în deceniul 1980—1990, să se treacă, treptat, la generalizarea celei de a doua trepte a liceului, spre a se asigura cuprinderea întregului tînet în învățământul de 12 ani.

Pentru școlile de toate nivelurile și de toate profilele, pentru întregul nostru corp didactic, una dintre cele mai importante sarcini o constituie ridicarea nivelului de pregătire a elevilor, cultivarea unei motivații durabile față de învățătură și a dragostei față de muncă în general și față de munca productivă, în mod special. Se cere adoptarea unei atitudini creatoare față de conținutul învățământului, activizarea și sprijinirea elevilor prin forme și metode diferențiate și adecvate, reconsiderarea raporturilor dintre profesori și elevi, organizarea unui control exigent și a unei îndrumări competente a unităților școlare și o intensificare a muncii de pregătire continuă a educatorilor în domeniul propriei lor activități.

Avînd prezente permanent sarcinile prioritare stabilite de partid, să facem din aceste consfățuri o largă tribună de dezbateri și de generalizare a experienței pozitive.

Dorim cu căldură, educatorilor, învățătorilor și profesorilor, elevilor și părinților acestora, ca noul an școlar să le aducă satisfacții depline în munca nobile de pregătire a tînetului patriei, la nivelul sarcinilor epocii noastre socialiste.

Stimați colegi,

Feste cîteva zile vor începe cursurile unui nou an școlar, un an de noi strădanii ale elevilor și cadrelor didactice. Gîndurile noastre se îndreaptă acum, firesc, spre cei cărora le închinăm munca și idealurile noastre — spre elevi.

În anul marilor evenimente ale poporului nostru — a XXX-a aniversare a eliberării patriei și Congresul al XI-lea al partidului — mă gîndesc că nouă, cadrelor didactice, ne revin sarcini deosebite.

De curînd, au fost date publicității două importante proiecte: Directivele Congresului al XI-lea și Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Sînt documente de mare însemnătate istorică.

Inv. emerită ADRIANA V. BIȚAN
Școala generală din Căldărești,
jud. Buzău

În paginile 6-7:

În centrul atenției Consfăturilor cadrelor didactice: ridicarea nivelului la învățătură al elevilor.

Programul Partidului Comunist Român — document de importanță istorică

Document așteptat și primit cu un uriaș interes de către opinia publică, de către întregul nostru popor, proiectul de „Program al Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism“ are, pentru partid, pentru clasa muncitoare, pentru societatea românească în ansamblul său, o însemnătate cu adevărat istorică.

„Programul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — sintetizează mărețele victorii obținute de poporul român sub conducerea partidului în transformarea revoluționară a țării, în făurirea orînduirii socialiste, trasînd — pe baza concluziilor desprinse din această activitate — obiectivele și căile de acțiune în noua etapă strategică de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare pe calea comunismului în România; el dă o orientare generală științifică, marxist-leninistă pentru întreaga activitate națională și internațională a partidului și poporului nostru“.

Încă de la începuturile mișcării revoluționare muncitorești, în România au existat preocupări pentru formularea unui program revoluționar. Este pentru întia oară însă, cînd partidul

elaborează un program unitar, de perspectivă, menit să asigure unirea eforturilor comunistilor, ale întregului popor pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism. Acest program trasează direcțiile fundamentale ale activității partidului pe o perioadă de 20-25 de ani. El pornește de la interesele întregului nostru popor, ale dezvoltării societății românești, înfloririi țării, a națiunii noastre socialiste, asigurînd făurirea în România a celei mai înaintate și drepte societăți, societatea comunistă.

Sarcinile care revin învățământului din Programul Partidului sînt de o imensă importanță. Arătînd că dezvoltarea economică și socială în ritm înalt a țării impune măsuri hotărîte pentru ridicarea nivelului general al învățământului, pentru pregătirea forței de muncă, creșterea calificării și organizarea reciclării oamenilor muncii din toate domeniile de activitate, Programul subliniază că de realizarea acestor măsuri depinde însăși înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea spre comunism.

OCTAVIAN BUZESCU

LA HAGA

O convorbire despre „noi și societatea“ și o lecție despre „noi și marea“

- Învățământul olandez azi și miine — convorbire cu Dl. J. A. van Kemenade, ministrul învățământului și științei, din Olanda
- Munca în grup presupune buna cunoaștere a aportului individual
- 2 000 de elevi și toate profilele de pregătire, într-o singură școală
- Proiecte și confruntări

Săptămîna trecută la Haga. În biroul d-lui J. A. Kemenade, ministrul învățământului și științei, purtăm o convorbire despre preocupările și direcțiile dezvoltării învățământului olandez.

În 1973, ne spune dl. J. A. van Kemenade, cînd am preluat funcția de

COSTIN ȘTEFĂNESCU

(Continuare în pag. a 8-a)

J. A. van Kemenade, ministrul învățământului și științei din Olanda

Lărgirea continuă a orizontului politic, profesional, tehnic și de cultură generală al tuturor oamenilor muncii constituie o condiție principală a îndeplinirii cu succes a sarcinilor ce le stau în față, o latură esențială a învățămîntului, a întregii activități de pregătire a cadrelor.

(Din Proiectul PROGRAMULUI PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism).

Documentele Congresului al XI-lea — bază de organizare a muncii cabinetului de științe sociale

Pe măsura complexității sarcinilor construcției socialiste, școala este chemată să se ridice la nivelul marilor răspunderi ce-i revin în formarea omului societății de azi și de mâine. Conștiința de noile cerințe puse în fața școlii de documentele — în proiect — ale Congresului al XI-lea al P.C.R. ne-am propus să sporim funcționalitatea cabinetului de științe sociale din liceul nostru, dându-i noi coordonate și dimensiuni. Noi pornim de la concepția că acest cabinet constituie un puternic centru de pregătire politico-ideologică și patriotică, nu numai a elevilor, prin lecții, ci și a activului organizațiilor de tineret, a masei de pionieri și uteciști, dar și a personalului didactic. Cabinetul de științe sociale este un mijloc de propagare a unor instrumente de lucru pentru înțelegerea politicii partidului și a statutului nostru, de sintetizare și extindere a experienței pozitive în munca politico-ideologică, formînd elevilor deprinderi de studiu sistemati-

tic, operativ, un stil individual, corect. Așa ne propunem, bunăoară, ca lecțiile să se desfășoare pe grupe de studiu, deprinzînd elevii să selecteze esențialul din bibliografia dată, să sintetizeze și să expună sistematic problemele puse în dezbatere, să poată fi capabili de a trage ei înșiși concluzii de pe pozițiile revoluționare ale partidului nostru.

Am creat condiții de orar și spațiu, pentru ca o serie de acțiuni ale organizațiilor de pionieri și U.T.C. să se desfășoare în cabinetul de științe sociale (adunări, dezbateri pe diferite teme, cercuri cu elevii, întâlniri cu oameni politici, de știință și cultură, muncitori, frunțași), realizînd astfel un climat propice cu largi valențe educative.

Cunoscînd că eficiența cabinetului de științe sociale este asigurată mai ales de gradul său de funcționalitate, în acest an școlar avem în centrul preocupărilor îmbogățirea sa cu documen-

tele teoretice de bază ale clasicilor marxism-leninismului și în special cu documentele Congresului al XI-lea al partidului nostru. De curînd am asigurat dotarea cabinetului cu proiectul de Directive al Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la noul plan cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, ca și cu Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate (proiect). Abonamentele realizate de liceu la „Știința”, „Știința tineretului”, „Era socialistă”, „Munca de partid”, „Magazin istoric”, graficele publicate în legătură cu dezvoltarea ramurilor economiei naționale

— completeate cu planșe și diapozitive, — toate acestea vor constitui în acest an școlar auxiliare prețioase în predarea tuturor obiectelor. Presa ajută în mod deosebit la înțelegerea de către elevi a modului creator de aplicare a politicii marxiste a partidului, scoîndu-se în evidență aportul partidului nostru la îmbogățirea teoriei marxiste, ținînd seama de condițiile, specificul și etapele de dezvoltare a țării noastre. În același timp, se creează deprinderea de folosire curentă a presei de partid, în activitatea particulară a elevilor, și de informare cu cele mai noi evenimente din viața patriei noastre, cit și cu aspecte din viața internațională.

Foarte multe acțiuni politice și educative vor fi desfășurate de către orga-

nizațiile de pionieri și U.T.C., de către diriginți și învățători în afara școlii — de exemplu, în muzee, la locuri istorice, în uzine, pe șantiere etc. Toate acestea au efectul dorit numai dacă găsim posibilități de valorificare a lor în dezbateri vii, interesante, pe plan teoretic. Și, cadrul cel mai bun este cabinetul de științe sociale. Pentru a crea un asemenea climat de dezbateri și confruntări, ne gîndim ca în viitorul apropiat să confecționăm un mobilier adecvat (altul decît masă-bancă), așa cum există în unele școli, măsuțe trapezoidale care permit aranjarea sub formă de „masă rotundă”, mese pentru grupuri etc.

O problemă care stă în atenția noastră este găsirea posibilităților pentru ca prin cabinetul de științe sociale să dăm un mai mare impuls orientării școlare și profesionale, deoarece aceasta este, în esență, o muncă social-politică. În fățișînd elevilor dezvoltarea economiei diversificate în plin avînt, a municipiului București, perspectivele de dezvoltare, cifrele convingătoare însoțite de cunoștințele temeinice pe care le pot însuși elevii, se formează la aceștia o concepție nouă despre idealul de viață al tineretului, despre necesitatea integrării lor într-o activitate productivă. Iată de ce considerăm cabinetul de științe sociale un puternic mijloc de educație comunistă.

Prof. emerită
CONSTANȚA CHIȘ
director adj. Liceul „I. Creangă”,
București

În ultimul deceniu, mai mult ca orîcînd, documentele noastre de partid și întreaga legislație școlară scot cu pregnanță în evidență rolul școlii ca principal factor de educare și formare a tinerelor generații, a omului în general.

Dezvoltînd această idee, bine conturată în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism precizează și mai clar direcțiile de realizare a acestui rol.

Din aceste precizări rezultă că personalului didactic de la catedră îi revin sarcini de mare răspundere, că numai prin modul cum educatoarele, învățătorii, profesorii își desfășoară activitatea, acest rol prinde viață și se desăvîrșește.

Principala preocupare a acestora trebuie să fie creșterea continuă a randamentului școlar, pînă la înlăturarea, în perioada imediat următoare, a pierderilor în învățămîntul general obligatoriu.

Aceste directive nu pot să se înlătuască fără o temeinică pregătire de specialitate și psiho-pedagogică, continuă, permanentă a cadrului didactic. Această pregătire începe cu preocuparea pentru conturarea rolului și locului pe care-l ocupă obiectul pe care îl predă în pregătirea și formarea tineretului nostru și continuă cu cunoașterea și mai clara precizare a obiectivelor ce trebuie realizate pe cicluri și clase. Dealtfel, în acest sens, cadrele didactice primesc un ajutor substanțial, prin modul în care sint elaborate, încă din acest an școlar, programele școlare de limba și literatura română, limbi străine, fizică și biologie. Prelînd modul de elaborare a acestor obiective din programele amintite, toți profesorii trebuie să treacă la precizarea lor pentru fiecare din clasele la care predau, la obiectul de învățămînt respectiv.

În felul acesta, una din problemele care influențează negativ asupra randamentului școlar — supraincercarea — ar putea fi soluționată. Înțelegînd

O condiție fundamentală a ridicării nivelului de pregătire a elevilor

bine că obiectivul major al studierii unui obiect de învățămînt sau altul nu este atît memorarea de date și fapte nesemnificative, de exagerare în evidențierea aspectelor descriptive, profesorul va fi preocupat de clarificarea și de dobîndirea de către elev, a acestor cunoștințe care dau fundamentele teoretice, au mare forță evocatoare a practicii și oferă posibilitatea de aplicare în soluționarea de probleme și situații din viață. Această atitudine creatoare față de programa școlară va crea posibilitatea ca elevii, însușindu-și cunoștințele necesare formării lor ca oameni culti, să-și dezvolte în același timp capacitățile de cunoaștere, forțele spirituale productive, ca spiritul de observație, creativitatea și inventivitatea imaginației și gîndirii etc.

Nu putem trece cu vederea faptul că în felul acesta se realizează mai deplin sarcinile formării concepției științifice despre lume și ale convingerilor social-politice și moral-cetățenești. Am putea spune că reflecțiile mai îndelungate ale cadrului didactic asupra obiectului său sint chezașia unui început bun în realizarea sarcinilor instructive și educative pe care le pretinde disciplina pe care o predă.

Evident, acest început bun trebuie exploatat și continuat prin modul în care profesorul organizează și realizează fiecare activitate didactică. În această direcție, o idee călăuzitoare trebuie să fie aceea a realizării unor strategii didactice diferențiate în raport cu specificul clasei, cu nivelul și ritmul de însușire a cunoștințelor de către elevi. Cu elevii care din diferite motive rămîn în urmă — imbolnăvire,

ritm mai lent etc. — este bine să se organizeze activități suplimentare de 2—3 ori pe săptămînă, în așa fel încît aceștia să fie aduși la nivelul cerut. Elevilor cu posibilități deosebite este bine ca în cadrul cercurilor pe obiecte, îndeosebi, să li se ofere posibilitatea dezvoltării lor depline, prin probleme, exerciții, lucrări practice și chiar o bibliografie suplimentară.

Întreaga activitate didactică a profesorului și învățătorului este necesar să fie orientată de convingerea că școala nu este concepută ca să-i elimine pe cei care învață mai greu, ci, dimpotrivă, ea există pentru a pregăti tinerii în raport cu posibilitățile lor, în vederea integrării lor eficiente în societate.

Și în realizarea acestei sarcini fundamentale a școlii noastre există soluții pedagogice elaborate. În această privință este neapărat necesară o schimbare în modul de orientare și folosire a metodelor de învățămînt. Este vorba de schimbarea raportului dintre metodele EXPOZITIVE și CELE ACTIVE, în favoarea acestora din urmă. Mai ales prin modul în care este concepută organizarea lecției și desfășurarea ei, precum și prin modul în care sint folosite metodele și reconsiderate raporturile dintre profesor și elev, pentru a transforma elevul într-un participant activ la propria sa formare ca om, are loc această schimbare profundă.

Antrenarea permanentă a elevilor în activități intelectuale, practic-aplicative, de laborator etc. duce la îmbogățirea experienței acestora. În felul acesta se creează toate premisele formării lor ca oameni activi. Am putea

spune că pe calea aceasta se educă și trăsăturile morale de bază, căci în acest domeniu al educației, numai exercitarea în fapte morale duce la constituirea unei adevărate conduite morale.

Pornind de la un asemenea mod de a concepe activitățile didactice se ajunge și la o mai corespunzătoare apreciere și evaluare a rezultatelor obținute în pregătirea elevilor. Elevul nu va mai fi apreciat atît după ce și cit știe, ci mai ales după ce știe să facă. În această privință, socotim că notarea elevilor trebuie să reflecte întotdeauna o bună cunoaștere a elevilor și nimic nu ne poate oferi posibilitatea unei mai bune cunoașteri a elevilor decît lucrările lor. De aceea este necesar să se rezerve mai mult timp elevilor, pentru lucrări personale (sinteze, referate, lucrări de laborator, lucrări practice etc.).

Pentru o mai obiectivă apreciere sint necesare mai multe lucrări de control date pe comună. Se va putea ajunge astfel la o sporire a exigențelor și la posibilitatea de a aprecia, după criterii unice, nu numai elevii, dar și modul în care au lucrat cadrele didactice cu aceștia. Dealtfel, socotim că în această etapă nu există un criteriu mai concludent de apreciere a cadrelor didactice decît cel al rezultatelor obținute de către acestea în pregătirea elevilor, atît în ce privește însușirea cunoștințelor și dezvoltarea capacităților mintale, priceperilor și deprinderilor, cît și în privința atitudinii și conduitei moral-civice, toate necesare integrării lor eficiente în viața socială.

Sîntem convinși că sarcina majoră care stă în fața școlii în această etapă — ridicarea nivelului de pregătire al elevilor — nu are altă cale de îndeplinire, decît aplicarea și adoptarea corectă, științifică a normelor pe care, pe baza valorificării unei practici îndelungate, le recomandă pedagogia.

Prof. univ. dr. VASILE BUNESCU
proector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic

GIMNAZIUL ȘI LICEUL

Promovabilitatea generală — un deziderat care poate deveni obiectiv esențial în munca profesorului

Abecedarul... oare ce taine ascunde ?

că el se datorează, în bună măsură, capacității de efort mai scăzut a elevilor în vîrstă de 6 ani, voi corela în mod organic activitatea de învățare propriu-zisă cu o activitate în completare, de tip școlar, prin jocuri didactice, folosind lucrarea „Culegeri de jocuri didactice pentru clasele I—IV” de C. Popovici și alții.

Voi acorda o atenție deosebită activităților în completare pentru a crea elevilor momente de des-tindere, de relaxare, de odihnă, care să fie adecvate cu subiectul lecției respective. Voi urmări ca acest tip de lecții să aibă rolul de a-i determina pe elevi să revină asupra anumitor cunoștințe, ce se însușesc mai greu, sau nu s-au consolidat suficient, și care stau la baza formării deprinderilor de citire corectă și conștientă sau de calcul aritmetic etc.

Voi depista din timp elevii rămași în urmă prin tratare individuală, ținînd cont de diferențele temperam-entale, de caracter și intelectuale, dîndu-le posibilitatea ca fiecare să efectueze, în ritmul său propriu, sarcini adecvate posibilităților de care dispune.

În momentele în care clasa efectuează diferite exerciții de muncă independentă, voi lucra individual, mai ales cu elevii care întîmpină dificultăți pentru a le da explicații suplimentare și a-i ajuta să înțeleagă mai bine conținutul materiei predate.

Ținînd seama de capacitatea de efort a copilului din clasa I voi căuta să folosesc just timpul lecției spre a evita, pe cît posibil, ca elevii să efectueze teme scrise pentru acasă, în scopul evitării supra-încărcării lor.

Inv. emerit ȘTEFAN ȘT. TUGULEA
Școala generală nr. 2 din Adjud,
județul Vrancea

ima clasă

Însușesc de-... independen-... studiul in-... această vir-... anualului, al al-... mandate de în-... telor din clasă. ... evii să scoată ... din cele stu-... ideilor princi-... a graficelor, a ... obișnui să caute ... expresii și no-... în dicționare ... continuare vo-... iar al caietului

terii stilului de muncă al aces- tora și al orientării muncii mele la clasa a IV-a, în spiritul cerințelor acestei clase.

În același scop, în ultima eta- pă a anului școlar, imi propun să invit pe tovarășii profesori la care am asistat să țină cite o lecție la clasa a IV-a, pentru a-comodarea elevilor cu predarea de către mai mulți profesori.

Bine ar fi dacă în această eta- pă a anului școlar ar fi desem- nați diriginții viitoarelor clase a V-a. În acest fel, dirigințele ar avea posibilitatea să ia contact mai devreme cu învățătorul cla- sei, care-i poate furniza o serie de date cu privire la colectivul de elevi; de asemenea, se pot organiza unele activități comune cu clasele a IV-a și cele conduse de viitorii diriginți, în scopul cunoașterii reciproce.

Consider că aceste câteva mă- suri vor duce la înlăturarea unor greutăți întîmpinate atît de elevi cît și de profesori la începutul anului școlar în clasa a V-a.

Cu aceste gînduri, sînt hotărîtă ca, alături de miile de slujitori ai școlii, să pășesc în noul an școlar cu eforturi sporite pentru reali- zarea obiectivelor ce se desprind din documentele de partid care preced cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Inv. emerită SMĂRÂNDIȚA CIOCIRLAN
Școala generală nr. 22 din Craiova.

Dezbaterile în legătură cu pro- movabilitatea în clasele de gim- naziu și de liceu nu sînt de azi, de ieri; toate generațiile de dascăli au căutat răspuns la o întrebare esențială: este posibil ca toți elevii să promoveze?

Pozițiile, începînd de la teore- ticienii cei mai pesimiști și pînă la cei din tabăra diametral opu- să, au fost și sînt de o extraor- dinară diversitate: de la negarea ideii de promovabilitate gene- rală pînă la susținerea ei totală și fără rezerve.

În școala tinereții mele — și toate generațiile păstrează amin- tiri similare — existau și pro- fesori pentru care „să vii la toamnă” era cuvînt de ordine, dar și dascăli fără corigenți și re- petenți.

În opt ani de liceu, profesorii mei de literatură română și de istorie nu au avut nici un cori- gent. Atît de adînc era respectul nostru, atît de puternică admi- rația pentru cei doi oameni de la catedră — pe care, fără să știm, îi confundam cu obiectele de studiu — încît nu s-a întîm- plat vreodată să fim „prînși” cu lecția neînvățată, iar atunci cînd, din cauze extreme, veneam ne-pregătiți, îi anunțam; și dascăli noștri ne credeau și nu ne sanc- ționau.

Discuția se redeschide azi în alte condiții: clasele gimnaziale și primele două clase de liceu au devenit general-obligatorii, în- treg învățămîntul românesc schimbîndu-și cursul spre un vechi și scump ideal al comuniș- tilor: formarea muncitorului cult, care să poată stăpîni cu aceeași pricepere uneltele de pro- ductie, ca și cele ale activității intelectuale.

„Școala, învățătorul, profesorul sînt obligați să găsească formele de educație cele mai corespun- zătoare pentru ca toți copiii să parcurgă această perioadă obli- gatorie de învățămînt”, spunea secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973.

Așadar, problema promovabili- tății generale a fost ridicată la rang de principiu de bază al școlii românești contemporane.

Angajați deplin în rezolvarea acestei sarcini de mare răspun- dere și — trebuie să recunoaș- tem — de mare dificultate, re- evaluăm strategia necesară și ne alegem mijloacele de optimă eficientă, căutînd să eliminăm solu- țiile care, conducînd la o rez- olvare formală, ar compromite o idee și — ceea ce-i mai grav — ar prejudicia pregătirea temeinică a unei generații.

De bună seamă, va trebui să începem prin „descărcarea” pla- nului de învățămînt și a progra- melor școlare, însă nu prin „scoa- terea la margine” sau eliminarea unor obiecte de mare importanță în educație și cultură (istoria, geografia, muzica — de exemplu), ci prin degajarea tuturor obiec- telor de studiu de sub balastul de amănunte inutile (despre care se discută mult, dar...).

În afara acestui proces de îm- bunătățire a programelor, fiecare școală, fiecare dascăl dispune de un arsenal prețios de mijloace pentru realizarea promovabilită- ții generale.

Experiența Liceului „Petru Ra- reș” din Piatra Neamț, școală care și-a dobîndit un binemeritat prestigiu în cei 105 ani de exis- tență, furnizează argumente pu- ternice în sprijinul afirmației de mai sus.

Se știe că fiecare elev are rit- mul său de muncă, de înțelegere, de însușire a cunoștințelor și deprinderilor. Știm, de asemenea, că în lecția de tip „verificare — notă — expunere”, principiul res- pectării ritmului personal (al in- dividualizării deci) nu poate fi respectat.

De aceea, începînd din anul 1970, profesorii Liceului „Petru Rareș” au trecut la organizarea lecțiilor în cabinete, laboratoare, ateliere, urmărind în primul rînd modificarea raporturilor elev — profesor în procesul învățării. Cîștigurile acestui sistem de lu- cru, imposibil de evaluat în limi- tele articolului de față, pot fi considerate concludente și încu- rajatoare.

Am observat, de asemenea, că elevii, cu puține excepții, nu în- timpină greutăți în studiu decît la 1—2 obiecte, de cele mai multe ori la obiecte care ies din pro- filul profesiunii lor viitoare. De aceea, începînd cu seria 1970 — 1974, i-am grupat, la repartizarea în clase, după interese și aptitu- dini, urmărind ca elevii care do- resc să-și aleagă un anume do- meniu de activitate după absol- virea liceului să fie în același grup.

Atît profesorii cît și elevii (și părinții) consideră că o aseme- na constituire a claselor este mai bună decît cea tradițională, iar practica validează experimentul: de exemplu, anul al IV-lea E din promoția 1974, secția reală, gru- pînd elevii cu interese și aptitu- dini pentru fizică și matematică, a intrat „în corpore” în învățămîntul superior — fără a fi clasă specială, cu programe diferen- țiate etc.

Clasele noastre sînt alcătuite din elevi care locuiesc fie în oraș, la domiciliile părinților, fie în internat sau la gazde, fie în comune așezate între 10—40 km de oraș, aceștia din urmă fiind navetiști. Condițiile de muncă, așadar, sînt de o mare diversi- tate, bugetul de timp încărcat — pentru un însemnat număr de elevi — cu deplasări la distanțe mijlocii sau mari. Dacă asociem la acești factori și dificultățile pe care le întîmpină elevii în munca individuală, faptul (foarte im- portant) că mulți se „poticnesc” în obstacole minore și nu au cu cine se consulta, consumînd mult timp pentru a le rezolva singuri, (de cele mai multe ori dezarmîndu-se), constatăm că soluția școlii cu program prelungit, în care,

după amiaza, elevii se pregătesc la școală, sub conducerea profe- sorilor de specialitate, este esen- țială în realizarea unui învățămînt temeinic și a promovabili- tății generale.

Preconizăm, de asemenea, un experiment care a dat rezultate excelente acolo unde s-a aplicat: clasa cu componență variabilă. Este vorba de o clasă de recupe- rare, de un tip cu totul nou. Pornind de la constatarea amintită mai sus; că elevii au greutăți (de obicei) la 1—2 obiecte, nu mai mult, și acordînd tot timpul de studiu acestora, ajung să piardă ritmul, treptat, la altele — cu toate consecințele derivate de aici — o soluție (pentru un gim- naziu sau liceu cu mai multe clase paralele) este clasa cu efec- tiv variabil (sau grupa cu efectiv variabil), care poate funcționa fie în programul normal (cînd e vorba de o clasă), fie în orele de pregătire individuală (program prelungit).

Clasa (grupa) cuprinde elevii care — pentru o etapă anumită — au lacune și dificultăți la un anumit obiect. Evident, compo- nența clasei (grupe) se modifică de la oră la oră, în funcție de obiectul de studiu și de nivelul de recuperare atins de elevi.

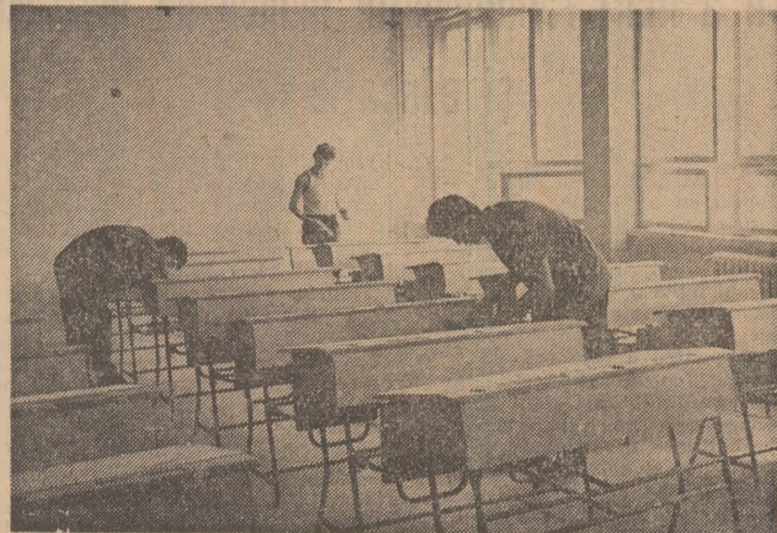
Sistemul, nefiînd accesibil tu- turor școlilor, nu poate fi aplicat decît în unele dintre ele.

În schimb, rămîn la dispoziția profesorilor acele mijloace, pro- cedee și metode care țin de mă- iestria și capacitatea de dăruire a fiecăruia: o subtilă și profun- dă înțelegere a personalității ele- vului, o bună cunoaștere a poten- țelor intelectuale, o pasiune care se transmite și dă rezultate ex- celente, verificate de experiența pedagogiei universale.

La toate acestea, trebuie să asociem temeinica stăpînire a obiectivelor înalte pe care socie- tatea noastră socialistă le oferă spre realizare școlii, să ne însu- șim profund ideea că „întregul învățămînt trebuie să pregătească tineretul pentru producție, pen- tru muncă” (Nicolae Ceaușescu — cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973).

În acest ansamblu de obiective, promovabilitatea generală din gimnaziu și liceu va deveni, de- sigur, obiectiv esențial în munca profesorului.

Prof. MIHAI MANCAȘ
directorul Liceului „Petru Rareș”
din Piatra Neamț, județul Neamț

O ultimă verificare a mobilierului clasei

O convorbire despre „noi și societatea” și o lecție despre „noi și marea”

(Urmare din pag. 1)

ministru al învățămîntului în această țară, am avut în vedere, printre altele, relația care există între învățămînt și societate. Am arătat la acea vreme că din punctul meu de vedere, dezvoltarea învățămîntului și a culturii sînt, poate, mai importante decît orice altă dezvoltare socială pentru viitorul societății și al locului omului în societatea viitoare.

În ultima perioadă — intervenim noi în discuție — învățămîntul olandez a fost confruntat cu largi dezbateri și cu unele acțiuni studențești. Care sînt, în aceste condiții, principalele obiective ale politicii învățămîntului, promovate de Dv. ?

Mă voi referi, ne spune dl. J.A. van Kemenade, la șase obiective pe care le urmărește politica învățămîntului nostru. În primul rînd, egalizarea șanselor de dezvoltare atît pentru copiii din medii sociale și culturale diferite cît și pentru copiii care, dintr-o cauză sau alta, au fost lipsiți de posibilitatea de a învăța și de a se dezvolta din punct de vedere cultural. Apoi, la crearea tuturor condițiilor pentru o dezvoltare cît mai variată a posibilităților, deprinderilor și talentelor individuale. De asemenea, să creștem gradul de socializare a învățămîntului, astfel ca școlarii să obțină o mai bună înțelegere și apreciere a situației sociale în care ei trăiesc și să fie, în această privință, capabili să ofere o contribuție mai activă și mai critică la dezvoltarea societății. Mă voi referi și la creșterea participării și influenței factorilor care sînt implicați direct în învățămînt: părinți, școlari sau studenți, profesori, personal auxiliar, precum și a altor factori de organizare și conducere a învățămîntului. În fine, ne preocupăm creșterea individualizării învățămîntului, cu alte cuvinte organizarea unei structuri a învățămîntului și a procesului de învățare în așa fel, încît, diferențele individuale din procesul dezvoltării, precum și deprinderile individuale și cerințele educaționale să se bucure de o atenție mult mai mare. De mare importanță apreciez și creșterea eficienței învățămîntului.

Discutăm, apoi, despre legăturile dintre învățămîntul olandez și învățămîntul românesc, care au dobîndit un cadru nou de dezvoltare în urma vizitei

făcute în Olanda de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu.

În cadrul acordului cultural dintre Olanda și România — ne spune ministrul olandez — schimburile din acest domeniu al învățămîntului, se desfășoară în conformitate cu programul elaborat la fiecare doi ani de o comisie mixtă. Este evident, contactele mele cu colegii români din ultimul an și din cadrul vizitei pe care urmează să o fac la sfîrșitul lunii septembrie în România constituie o dovadă a creșterii intereselor reciproce.

După opinia mea, relațiile dintre țările noastre, Olanda și România, în domeniul învățămîntului, pot fi apreciate din această perspectivă. Pentru vizita mea în România m-aș bucura să pot vedea și auzi cît mai multe despre învățămîntul dumneavoastră, și despre politica învățămîntului. Sper să-mi fac o imagine clară despre structura învățămîntului superior din țara dv. O altă problemă care mă interesează în mod deosebit este aceea a pregătirii drumului de acces spre învățămîntul superior. În acest sens, aș dori să cunosc, în mod cît mai detaliat, treapta a doua a liceului românesc. Deoarece noi ne aflăm pe cale de a stabili o școală medie care să înlocuiască primii patru ani ai școlii secundare actuale, intenționăm să instituim un tip similar de școală cu treapta a doua a liceului dv., ca un fel de punte dintre școala medie și învățămîntul superior. Învățămîntul din Olanda se află în prezent într-un proces de rapidă schimbare, la fel ca cel din alte țări ale lumii. Cred că ar fi de extremă importanță pentru noi să învățăm din soluțiile și din eforturile dv.

Doresc să vă spun că invitația foarte amabilă făcută de dl. Paul Niculescu-Mizil, ministrul educației și învățămîntului din țara dv., a fost foarte binevenită, pentru care îi sînt foarte recunoscător.

Școala experimentală „Sjalomschool” din Rijswijk, un cartier industrial al orașului Haga, ne este prezentată cu cordialitate și prietenie de către W.H. Nieuwenhuis, directorul școlii, de cîțiva dintre învățătorii și profesorii acesteia.

Școala noastră, ne spune directorul acesteia, se prezintă prin ea însăși: arhitectura ei este adecvată promovării activității independente individuale și, mai ales, în grup a elevilor.

Vizităm sălile de clasă în plină acti-

„Noi și marea”, la Sjalomschool

vitare (noul an școlar a început la 15 august) și asistăm la lecția elevilor din clasele a V-a și a VI-a cu tema „Noi și marea”. Cu o zi înainte, elevii au discutat tema cu profesorul lor de științe naturale și au alcătuit un proiect de lucru, împărțindu-se în șapte grupe, fiecare grup avînd cite o subtemă de rezolvat. Printre subteme se aflau: Circulația apei în natură, Ce-ar fi dacă n-am avea apă?, Ploaia care vine din robinet, Marea furioasă, Coastele mării-lor.

Elevii căutau în fișierul bibliotecii clasei lor, își alegeau și își luau singuri revistele, cărțile și diafilmele necesare și lucrau în grup, făcînd rezumate, formulînd întrebări și decupînd imagini. Munca în grup oferă elevilor posibilitatea să-și sporească aportul individual.

Am aflat că, în ziua următoare, fiecare grup trebuia să-și prezinte rezumatele activității desfășurate. Tema „Noi și marea” stimulase activitatea întregii clase, interesul unor copii care cunosc lupta multiseclară cu marea dusă de poporul olandez.

La Osdorp, un cartier în plină construcție al Amsterdamului, într-un complex de barăci, cu ferestre largi și cu spații adecvate, funcționează o comunitate școlară cu 2000 de elevi și circa 100 de cadre didactice.

Sîntem găzduiți în barăci, ne spune dl. J.G. van der Valk, di-

rectorul școlii, pentru că viitoarea clădire a școlii de abia începe să se profileze, ca un tip de unitate de învățămînt ce cuprinde elevi, începînd de la clasa a VII-a și are laolaltă toate tipurile și profilele de învățămînt mediu: liceu, un pregătitor școlii profesionale și comerciale ș.a. Această comunitate școlară dă elevilor săi posibilitatea să treacă dintr-un tip în altul de școală medie. La Osdorp, ne spune directorul școlii, viitorul a început de pe acum, cu acest tip de comunitate școlară de profil complex și complet.

Cele două experimente, de la „Sjalomschool”, privind promovarea unor metode active de învățămînt, și cel de la Osdorp, privind un sistem original de organizare și conducere a învățămîntului, se bucură de atenția a numeroase cadre didactice și a multor părinți interesați de pregătirea copiilor.

Pe lângă aceste preocupări de renovare a tehnologiei didactice și a organizării și conducerii școlilor, învățămîntul olandez este intens solicitat de confruntările care au loc pe plan socio-economic, cultural și religios, precum și de diferențierile sociale și politice din societatea Olandei de astăzi.

Politica școlară a Ministerului Învățămîntului și Științei din Olanda face eforturi spre a răspunde marilor cerințe de modernizare și de dezvoltare a învățămîntului pe toate treptele și la toate nivelurile sale.

30 de ani de la Revoluția socialistă din Bulgaria

Succese și perspective

După stabilirea puterii democratice populare, guvernul Frontului Patriei din Bulgaria n-a precupețit nici un efort pentru a asigura reorganizarea școlii și învățămîntului, astfel încît acestea să contribuie la îndeplinirea unei mari sarcini istorice — reforma societății pe baza principiilor socialiste.

Principalele tendințe ale politicii în domeniul învățămîntului și-au găsit expresia în noua Constituție adoptată în 1947, unde se precizează că toți cetățenii au dreptul la învățatură, iar învățatura este laică, de spirit democratic și progresist, că naționalitățile conlocuitoare au dreptul să învețe în limba lor maternă și să-și dezvolte cultura lor națională, învățămîntul în limba bulgară fiind totodată obligatoriu. Învățămîntul primar este obligatoriu și gratuit. Școlile aparțin statului.

Noul sistem de învățămînt a fost bazat pe noi principii de învățămînt, progresiste între care amintim: a) învățămînt universal, obligatoriu și gratuit; spirit democratic în organizarea și extinderea învățămîntului secundar și superior; b) unitatea sistemului de învățămînt public; c) caracterul social și pu-

blic al învățămîntului; d) caracterul laic al învățămîntului; e) dreptul la învățatură garantat tuturor, fără deosebire de sex sau naționalitate.

O scurtă privire asupra rezultatelor obținute de învățămîntul bulgar în ultimii 30 de ani este semnificativă. În 1943 nu existau, în întreaga țară, decît 245 de grădinițe pentru 12 mii de copii. În 1974, numărul lor a ajuns la opt mii pentru aproape 350 de mii de copii. În Bulgaria, fiecare localitate are școala sa și toți elevii sînt școlari pînă la vîrsta de 16 ani. Pînă în 1944 nu existau în Bulgaria decît 65 de școli profesionale cu aproximativ 20 mii de elevi. În treizeci de ani, în condițiile puterii populare, numărul lor a trecut de 446, cu mai mult de 133 de mii de elevi. De asemenea, de la opt instituții de învățămînt superior, cu 25 de specialități și aproximativ patru mii de studenți, s-a ajuns — în același interval — la 26 de instituții de învățămînt superior cu 94 mii de studenți.

Reformele de învățămînt efectuate în Republica Populară Bulgaria au fost determinate de necesitatea de a adapta învățămîntul la schimbările care au intervenit în economia și cultura țării. În 1972 a

fost adoptat un nou model de școală politehnică secundară unică de învățămînt general. Ideea fundamentală care a prezidat crearea ei a fost aceea de a adapta mai mult învățămîntul public la condițiile economiei și culturii țării, aflate în continuă schimbare, de a contribui la formarea de specialiști de înaltă calificare, de tip nou, capabili să

rezolve sarcinile complicate puse de revoluția științifică și tehnică.

Noul sistem de învățămînt va răspunde nu numai nevoilor de azi, dar și celor de mîine. Printr-o profundă reorganizare a sistemului și conținutului învățămîntului, a procesului de studiu, școala se manifestă ca o puternică instituție de educație.

În centrul departamental al tinerilor tehnicieni de la Pleven